

HEPREALAIKIRJE

Ville Auvinen, TT
STI 5.2.2014

Jeesus – uuden liiton ylipappi

9. Hepr. 4:14–16

Edellisen jakson vakavien varoitusten jälkeen kirjeen kirjoittaja rohkaisee lukijoitaan ja johdattaa samalla seuraavan jakson teemaan (Jeesuksen ylipappuus). Meidän suuri ylipappimme on kulkenut läpi taivaiden taivaallisen temppelin kaikkein pyhimpään, samoin kuin Israelin ylipappi kulki temppelin ulompien osien läpi sen kaikkein pyhimpään. Koska Jeesus on jo mennyt meidän edellämme ja valmistanut meille tien, saamme nyt rohkeasti pysyä uskon tunnustamisessa.

Sitä paitsi Jeesus ymmärtää meidän inhimillisiä heikkouksiamme, koska on itse ollut kaikessa koeteltu. Erokin meidän ja hänen välillään kuitenkin on: hän ei langennut syntiin.

Me saamme nyt astua rohkeasti, Jumalaa pelkäämättä, astua armon valtaistuimen eteen. Armon valtaistuin viitanee liiton arkun kanteen, Jumalan valtaistuimeen, jolle suuren sovituspäivän uhrin veri pirskotettiin. Istuimella istuu nyt armollinen Jumala.

10. Hepr. 5:1–10

Aaronin sukuista ylipappia ja Jeesusta verrataan toisiinsa. Ensi luetellaan niitä ominaisuuksia, jotka ylimmäisellä papilla tulee olla (jj. 1-4), ja sitten kerrotaan käänteisessä järjestyksessä, miten Jeesus täyttää nämä ehdot (jj. 5-10). Rakenne on siis *kiastinen* (ABCDE -E'D'C'B'A').

A: Ylipapin täytyy olla *Jumalan asettama* ihminen, koska hän edustaa ihmisiä.

B: Hänen tehtävänsä on uhrata syntien *sovittamiseksi*.

C: Hän voi *omasta kokemuksesta* ymmärtää heikkoja.

D: Hänen täytyy heikkoutensa tähden *uhrata omasta puolestaan*. Suurena sovituspäivänä ylimmäisen papin piti ensin uhrata itsensä puolesta.

E: Hän on Jumalan *kutsuma*.

E': Jumala on Psalmeissa 2 ja 110 *kutsunut* Jeesuksen ylipapin arvoon. Molempia psalmeja on jo aikaisemmin kirjeessä tulkittu kristologisesti.

D': Jeesus on *uhrannut itsensä puolesta* rukouksia (Getsemanessa). Jakeen 7 taustalla lienee Ps. 22, jonka rukoilija ensin huutaa Jumalan puoleen ja lopulta Jumala auttaa häntä.

C': Jeesus on *omasta kokemuksesta* oppinut kuuliaisuuden. Miksi Jeesuksen piti oppia kuuliaisuus. Koska vasta koeteltu kuuliaisuus on täydellistä kuuliaisuutta.

B': Jeesus on iankaikkisen *pelastuksen* tuoja

A': Jeesus on *Jumalan asettama* Melkisedekin pappeuteen. Melkisedekin pappeudesta kirjoittaja jatkaa luvussa 7.

11. Hepr. 5:11–6:12

Kristologisen jakson jälkeen on aika ravistella lukijoita, jotka kirjoittajan mukaan ovat tulleet hengellisessä elämässään veltoiksi. Tarkoitus oli kasvaa uskossa ja tulla oppilaasta opettajaksi, mutta kirjeen vastaanottajien kohdalla kasvu on pysähtynyt.

Kirjoittaja mainitsee uskonopin alkeita, jotka muodostavat uskon perustan. Perustalle olisi tarkoitus rakentaa lisää, alkeitakaan unohtamatta.

”*Oppi kasteista ja puhdistusmenoista (kr. baptilismon)*” viitanee erilaisiin juutalaisiin puhdistautumisiin, miksei myös erilaisiin kasteisiin ja niiden keskinäisiin suhteisiin (Johanneksen kaste, juutalaisten proselyyttikaste, Qumranin kasteet, kristillinen kaste).

Jakeet 4–8 ovat vakava *kauhistuttaminen* (retoriikassa *deinosis*) sellaisille, jotka eivät vielä ole luopuneet uskostaan. Uskosta luopumista harkitseva ja palaamisen mahdollisuudella laskelmoivan on syytä ottaa vakavasti kirjoittajan varoitus. Sade, joka kastelee maan viitanee Jumalan sanaan (vrt. Jes. 55:10–11). Se saa aikaan kasvun, mutta jos maa on huono, hyvän kasvun sijasta kasvaakin ohdakkeita (vrt. Kylväjävertaus).

Jakeissa 9–12 kirjoittaja tahtoo taas ennemmin rohkaista pysymään uskossa ja seuraamaan jo perille päässeiden esimerkkiä, josta lisää luvuissa 11–12.

12. Hepr. 6:13–20

Rohkaisu jatkuu korostamalla Jumalan lupauksen järkähtämättömyyttä. Jumalan lupaus jo sinällään on varma, mutta Abrahamille antamansa lupauksen Jumala vielä vahvisti valalla (1. Moos. 22:16–17). Sama lupaus koskee edelleen kirjeen vastaanottajia – ja meitä – ja siksi iankaikkisen elämän toivon saa varmasti tarttua.

Toivon varmuutta kuvaa vielä se, että Jeesus on jo mennyt edellä taivaalliseen kaikkein pyhimpään ja vienyt sinne ankkurin, joka pysyy paikallaan. Ankkuriköysi on meillä, ja saamme pitää siitä kiinni tunnustaen uskoamme, varmoina siitä, että köyden toinen pää on siellä missä ankkurikin.